ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 21ης Φεβρουαρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-286/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Αυστρία), με απόφαση της 27ης Μαΐου 2003, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιουλίου 2003, στο πλαίσιο της δίκης

Silvia Hosse

κατά

Land Salzburg,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann, και J. Makarczyk, προέδρους τμήματος, J.-P. Puissochet (εισηγητής), R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász, Γ. Αρέστης και A. Borg Barthet, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 31ης Μαΐου 2005,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η S. Hosse, εκπροσωπούμενη από τους W. Riedl και P. Ringhofer, Rechtsanwälte,

— το Land Salzburg, εκπροσωπούμενο από τους F. Hitzenbichler και B. Zettl, Rechtsanwälte,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση εκπροσωπούμενη από τους E. Ried και M. Winkler,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους H. G. Sevenster και N. A. J. Bel,

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Fernandes και S. da Nóbrega Pizarro,

— η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την T. Pynnä,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την C. Jackson, επικουρούμενη από την E. Sharpston, QC,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους V. Kreuschitz και D. Martin,

αφού άκουσε την γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 20ής Φεβρουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 4, παράγραφος 2β, και 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε κι ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1399/1999 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1999 (ΕΕ L 164, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1408/71), του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε κι ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2434/92 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1992 (ΕΕ L 245, σ. 1), και των άρθρων 12 και 17 ΕΚ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της S. Hosse, γερμανικής ιθαγενείας, και του Land Salzburg (ομόσπονδο κράτος του Σάλτσμπουργκ). Η S. Hosse, της οποίας ο πατέρας εργάζεται ως εκπαιδευτικός στην Αυστρία, συγκεκριμένα στο Land Salzburg, αμφισβητεί την άρνηση του τελευταίου να της χορηγήσει το επίδομα ειδικής φροντίδας βάσει της νομοθεσίας του Land Salzburg σχετικά με το επίδομα ειδικής φροντίδας (Salzburger Pflegegeldgesetz, στο εξής: SPGG).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

3 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1408/71 ορίζει:

«Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού:

α) ως "μισθωτός" και "μη μισθωτός" νοείται, αντίστοιχα, κάθε πρόσωπο:

i) το οποίο είναι ασφαλισμένο δυνάμει υποχρεωτικής ή προαιρετικής συνεχίσεως της ασφαλίσεως κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων που καλύπτονται από τους κλάδους συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που εφαρμόζεται στους μισθωτούς ή μη μισθωτούς ή από ειδικό σύστημα για τους δημοσίους υπαλλήλους·

[...]

κ) ως "παροχή" και "σύνταξη" νοείται κάθε παροχή και σύνταξη, περιλαμβανομένων και όλων των τμημάτων τους που βαρύνουν το Δημόσιο Ταμείο, οι προσαυξήσεις αναπροσαρμογής ή τα συμπληρωματικά επιδόματα υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του τίτλου ΙΙΙ, επίσης οι εφάπαξ παροχές οι οποίες δύνανται να υποκαταστήσουν τις συντάξεις, καθώς και οι καταβολές που πραγματοποιούνται λόγω επιστροφής εισφορών·

[...]».

4 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, που ορίζει τα καλυπτόμενα από αυτόν πρόσωπα, διευκρινίζει:

«Ο παρών κανονισμός ισχύει για μισθωτούς ή μη μισθωτούς και για σπουδαστές, που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη μέλη και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη ή απάτριδες ή πρόσφυγες που κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους, καθώς και για τα μέλη της οικογενείας τους και για τους επιζώντες τους.»

5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, που φέρει τον τίτλο «ισότητα μεταχειρίσεως», ορίζει:

«Τα πρόσωπα που κατοικούν στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη και για τα οποία ισχύουν οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού υπόκεινται στις υποχρεώσεις και απολαύουν των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του, υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του παρόντος κανονισμού.»

6 Το άρθρο 4 του κανονισμού 1408/71, με τίτλο «πεδίο εφαρμογής καθ' ύλη», ορίζει:

«1. Ο παρών κανονισμός ισχύει για όλες τις νομοθεσίες που αφορούν τους ακόλουθους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως:

α) παροχές ασθενείας και μητρότητας·

β) παροχές αναπηρίας, περιλαμβανομένων εκείνων που προορίζονται για τη διατήρηση ή βελτίωση της ικανότητος βιοπορισμού·

γ) παροχές γήρατος·

δ) παροχές επιζώντων·

ε) παροχές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών·

στ) επιδόματα λόγω θανάτου·

ζ) παροχές ανεργίας·

η) οικογενειακές παροχές.

2. Ο παρών κανονισμός ισχύει για τα γενικά και ειδικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως βασιζόμενα ή μη στην καταβολή εισφορών, καθώς και για συστήματα σχετικά με τις υποχρεώσεις του εργοδότη ή του πλοιοκτήτη εν σχέσει προς τις παροχές που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

2α. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ειδικές παροχές που δεν βασίζονται σε καταβολή εισφορών και οι οποίες εμπίπτουν σε νομοθεσία ή καθεστώς εκτός αυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ή που εξαιρούνται δυνάμει της παραγράφου 4, όταν οι παροχές αυτές προορίζονται:

α) είτε για να καλύψουν συμπληρωματικά, εναλλακτικά ή επικουρικά την επέλευση οιουδήποτε κινδύνου που εμπίπτει στους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης που αναφέρονται στα στοιχεία α΄ έως η΄ της παραγράφου 1·

b) είτε μόνον για να εξασφαλίσουν την ειδική προστασία των μειονεκτούντων ατόμων·

2β. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στις διατάξεις της νομοθεσίας κράτους μέλους σχετικά με τις ειδικές παροχές τις μη βασιζόμενες στην καταβολή εισφορών, που αναφέρονται στο τμήμα III του παραρτήματος II, των οποίων η εφαρμογή περιορίζεται σε ένα μέρους του εδάφους του.

[...]»

7 Το παράρτημα ΙΙ, τμήμα ΙΙΙ, στοιχείο ΙΑ, του κανονισμού 1408/71 προβλέπει για την Αυστρία:

«Επιδόματα χορηγούμενα βάσει της νομοθεσίας των ομόσπονδων κρατιδίων σε πρόσωπα με αναπηρίες ή χρήζοντα φροντίδας.»

8 Το άρθρο 19 του κανονισμού 1408/71 ορίζει:

«1. Ο μισθωτός ή μη μισθωτός που κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος και καλύπτει τους όρους που απαιτούνται από τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους για να έχει δικαίωμα παροχών, αφού ληφθούν υπόψη, εφόσον συντρέχει περίπτωση, οι διατάξεις του άρθρου 18, λαμβάνει στο κράτος της κατοικίας του:

α) παροχές εις είδος που χορηγούνται για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα από τον φορέα του τόπου κατοικίας, σύμφωνα με τη νομοθεσία που ισχύει για τον φορέα αυτόν, σαν να ήταν ασφαλισμένος σε αυτόν·

β) παροχές εις χρήμα που καταβάλλονται από τον αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει αυτός. Πάντως, οι παροχές αυτές δύνανται, κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του αρμοδίου φορέα και του φορέα του τόπου κατοικίας, να καταβάλλονται από τον τελευταίο, για λογαριασμό του πρώτου σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικούν.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1, περίπτωση α΄, ισχύουν κατ' αναλογία για τα μέλη της οικογενείας που κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος μέλος εφ' όσον, σύμφωνα με την νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικούν, δεν δικαιούνται παροχών εις είδος.

Εφόσον τα μέλη της οικογένειας κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οποίου το δικαίωμα επί των παροχών εις είδος δεν εξαρτάται από προϋποθέσεις ασφαλίσεως ή απασχολήσεως, οι εις είδος παροχές θεωρούνται ότι παρέχονται προς τα μέλη αυτά για λογαριασμό του φορέα στον οποίον είναι ασφαλισμένος ο μισθωτός ή μη μισθωτός, εκτός αν ο σύζυγος ή το πρόσωπό του που έχει την μέριμνα των τέκνων ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.»

9 Το άρθρο 7 του κανονισμού 1612/68 ορίζει:

«1. Ο εργαζόμενος υπήκοος ενός κράτους μέλους δεν δύναται στην επικράτεια των άλλων κρατών μελών, να έχει λόγω της ιθαγενείας του, διαφορετική μεταχείριση από τους ημεδαπούς εργαζομένους, ως προς τους όρους απασχολήσεως και εργασίας, ιδίως όσον αφορά την αμοιβή, την απόλυση, την επαγγελματική επανένταξη ή την επαναπασχόληση αν έχει καταστεί άνεργος.

2. Απολαύει των ιδίων κοινωνικών και φορολογικών πλεονεκτημάτων με τους ημεδαπούς εργαζομένους.

[...]»

Η εθνική νομοθεσία

10 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του SPGG προβλέπει ότι:

«Τα εξαρτώμενα από τη φροντίδα άλλου πρόσωπα δικαιούνται επιδόματος ειδικής φροντίδας εφόσον:

1) έχουν την αυστριακή ιθαγένεια·

2) έχουν την κύρια κατοικία τους στο Land Salzbourg και

3) δεν λαμβάνουν καμιά από τις παροχές των οποίων γίνεται μνεία στο άρθρο 3 του Bundespflegegeldgesetz (αυστριακού ομοσπονδιακού νόμου περί επιδόματος ειδικής φροντίδας, BGBl 110/1993), ούτε έχουν δικαίωμα να αξιώσουν τέτοια παροχή.»

11 Προκειμένου περί της επιβαρύνσεως με τα έξοδα που απορρέουν από τη χορήγηση του επιδόματος ειδικής φροντίδας δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, του SPGG, εφαρμογή έχει το άρθρο 40 του νόμου περί κοινωνικής αρωγής (Sozialhilfegesetz), δεδομένου ότι η παροχή αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως αρωγή για ιδιάζουσες καταστάσεις της ζωής (άρθρο 17, παράγραφος 2, του SPGG).

12 Το άρθρο 40 του νόμου περί κοινωνικής αρωγής ορίζει ότι:

«1) Η χρηματοδότηση της κοινωνικής αρωγής αναλαμβάνεται από το ομόσπονδο κράτος και τις κοινότητες σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις:

[...]

5) Προκειμένου περί εξόδων που προκαλούνται από την αρωγή για ιδιάζουσες καταστάσεις της ζωής [...], οι κοινότητες του διοικητικού καντονίου εντός του οποίου προκύπτουν τα έξοδα αυτά υποχρεούνται να παρέχουν στο ομόσπονδο κράτος ετήσια εισφορά ίση προς το 50 % [...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13 Ο Hosse, γερμανικής ιθαγενείας, είναι μεθοριακός εργαζόμενος, απασχολούμενος ως εκπαιδευτικός στην Αυστρία, συγκεκριμένα στο Land Salzburg. Ο Hosse πληρώνει φόρους και καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές στην Αυστρία, ενώ είναι ασφαλισμένος έναντι ασθενείας στο κράτος αυτό. Κατοικεί στη Γερμανία, πλησίον των αυστριακών συνόρων, μαζί με τη θυγατέρα του, την S. Hosse, η οποία γεννήθηκε το 1997 και πάσχει από βαριά αναπηρία.

14 Η μητέρα της τελευταίας ασκούσε προηγουμένως, στη Γερμανία, έμμισθη δραστηριότητα η οποία παρείχε δικαίωμα για γερμανική ασφαλιστική κάλυψη όσον αφορά εξαρτώμενο από τις φροντίδες άλλου πρόσωπο. Μέχρι το πέρας της αδείας της για ανατροφή ανηλίκου τέκνου, τον Σεπτέμβριο του 2000, η θυγατέρα της ελάμβανε το επίδομα αυτό, ως έχουσα το σχετικό δικαίωμα. Ωστόσο, η καταβολή του επιδόματος αυτού διακόπηκε μετά το πέρας αυτής της αδείας για ανατροφή ανηλίκου τέκνου δεδομένου ότι η μητέρα έπαυσε πλέον να ασκεί έμμισθη δραστηριότητα.

15 Κατόπιν τούτου, ζητήθηκε υπέρ της θυγατέρας Hosse το επίδομα ειδικής φροντίδας βάσει του SPGG. Το Land Salzburg απέρριψε το αίτημα φροντίδας αυτό για τον λόγο ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο 2, του SPGG απαιτεί, προκειμένου το εξαρτώμενο από τις φροντίδες άλλου πρόσωπο να μπορεί να τύχει του επιδόματος ειδικής φροντίδας, να έχει την κύρια κατοικία του στο εν λόγω Land.

16 Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ενώπιον του οποίου προσβλήθηκε η απόφαση αυτή, απέρριψε το σχετικό αίτημα. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι το επίμαχο επίδομα αποτελούσε, όσον αφορά τη θυγατέρα Hosse, μια μη βασιζόμενη σε καταβολή εισφορών ειδική παροχή η οποία δεν ενέπιπτε στον κανονισμό 1408/71 και, επομένως, δεν μπορούσε να είναι εξαγώγιμη.

17 Αντιθέτως, το εφετείο, αναφερόμενο στην απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Μαρτίου 2001, C-215/99, Jauch (Συλλογή 2001, σ. I-1901), έκρινε ότι το εν λόγω επίδομα αποτελούσε παροχή ασθενείας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1408/71, και ότι αυτή η σε χρήμα παροχή έπρεπε να είναι εξαγώγιμη όπως το καταβαλλόμενο από την Αυστρία επίδομα ειδικής φροντίδας (στο εξής: ομοσπονδιακό επίδομα ειδικής φροντίδας), σύμφωνα με τις ισχύουσες επ' αυτού αρχές.

18 Σύμφωνα με το εφετείο, η θυγατέρα Hosse, ως τέκνο του υποχρεωτικώς ασφαλισμένου στην Αυστρία, είναι δικαιούχος της αυστριακής ασφαλίσεως ασθενείας και, επομένως, μπορεί να αξιώσει από τον αρμόδιο αυστριακό φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως όλες τις σε χρήμα παροχές που προβλέπονται σε περίπτωση ασθενείας. Το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά, εν προκειμένω, ότι το αρμόδιο για την καταβολή του επιδόματος ειδικής φροντίδας Land Salzburg υποχρεούται να καταβάλει το εν λόγω επίδομα ως παροχή ασθενείας σε χρήμα. Το εφετείο κρίνει ότι, λόγω του αμέσου αποτελέσματος του άρθρου 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1408/71, ουδεμία έχει εν προκειμένω επίπτωση η σχετική με την κατοικία προϋπόθεση του άρθρου 3, παράγραφος 1, σημείο 2, του SPGG.

19 Το Oberster Gerichtshof, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε αναίρεση κατά της αποφάσεως του Εφετείου, αποφάσισε την αναστολή της ενώπιόν του διαδικασίας και την υποβολή στο Δικαστήριο των ακολούθων προδικαστικών ερωτημάτων:

«1) Έχει το άρθρο 4, παράγραφος 2β, του [κανονισμού 1408/71], σε συνδυασμό με το παράρτημα II, τμήμα III, την έννοια ότι εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού, ως ειδική παροχή μη βασιζόμενη σε καταβολή εισφορών, το επίδομα ειδικής φροντίδας το οποίο καταβάλλεται δυνάμει του [SPGG] [...] σε μέλος οικογενείας εργαζομένου απασχολουμένου στο Land Salzburg (Αυστρία), ο οποίος κατοικεί στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μαζί με την οικογένειά του;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως το πρώτο ερώτημα:

Μπορεί το μέλος της οικογενείας εργαζομένου απασχολουμένου στο Land Salzburg, το οποίο κατοικεί με την οικογένειά του στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, να ζητήσει την καταβολή του επιδόματος ειδικής φροντίδας βάσει του [SPGG] ως παροχή ασθενείας σε χρήμα, σύμφωνα με το άρθρο 19 και τις αντίστοιχες διατάξεις των άλλων τμημάτων του τίτλου III του [κανονισμού 1408/71] ανεξαρτήτως κατοικίας στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εφόσον το εν λόγω μέλος οικογενείας πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις γενέσεως του σχετικού δικαιώματος;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Μπορεί μια παροχή όπως το επίδομα ειδικής φροντίδας που προβλέπεται από τον [SPGG] ως συνιστώσα χορήγηση κοινωνικού πλεονεκτήματος κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, του [κανονισμού 1612/68], να εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος έχει την κατοικία του στο Land Salzburg?

4) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τρίτο ερώτημα:

Συνάδει προς το κοινοτικό δίκαιο, ιδίως προς τις αρχές της ιθαγένειας της Ενώσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων, κατά την έννοια των άρθρων 12 και 17 ΕΚ, το γεγονός ότι δεν παρέχεται δικαίωμα επί κοινωνικού πλεονεκτήματος κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, του [κανονισμού 1612/68], όπως είναι το επίδομα ειδικής φροντίδας βάσει του [SPGG], στους πολίτες της Ενώσεως οι οποίοι απασχολούνται στο Land Salzburg ως μεθοριακοί εργαζόμενοι που έχουν όμως την κατοικία τους σε άλλο κράτος μέλος;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως: παρέχει η ιθαγένεια της Ενώσεως τη δυνατότητα και στα δικαιούμενα διατροφής μέλη της οικογενείας τέτοιου μεθοριακού εργαζομένου, τα οποία ομοίως κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, να λάβουν επίδομα ειδικής φροντίδας βάσει του [SPGG] στο Land Salzburg;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

20 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να μάθει εάν ένα επίδομα ειδικής φροντίδας, όπως το χορηγούμενο βάσει του SPGG, αποτελεί ειδική, μη βασιζόμενη σε καταβολή εισφορών, παροχή αποκλειόμενη από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 2β, του εν λόγω κανονισμού.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

21 Το άρθρο 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού 1408/71 αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του τις διατάξεις νομοθεσίας κράτους μέλους σχετικά με τις ειδικές παροχές που αναφέρονται στο τμήμα III του κανονισμού αυτού, του οποίου η εφαρμογή περιορίζεται σε τμήμα του εδάφους του.

22 Στο σημείο ΙΑ του παραρτήματος ΙΙ του τμήματος ΙΙΙ του ίδιου κανονισμού, σχετικά με τη Δημοκρατία της Αυστρίας, μνημονεύονται οι παροχές που χορηγούνται δυνάμει της νομοθεσίας των Bundesländer (ομόσπονδα κράτη) σε πρόσωπα με αναπηρίες ή χρήζοντα φροντίδας. Επομένως, στο παράρτημα ΙΙ, τμήμα ΙΙΙ, του κανονισμού 1408/71 μνημονεύεται σαφώς το προβλεπόμενο από τον SPGG επίδομα ειδικής φροντίδας.

23 Όμως, η μνεία αυτή δεν αρκεί για να εμπίπτει η εν λόγω παροχή στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού 1408/71.

24 Όπως παγίως έχει κρίνει το Δικαστήριο, οι διατάξεις του κανονισμού 1408/71, που έχουν θεσπισθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 42 ΕΚ, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως του στόχου του άρθρου αυτού, δηλαδή στην επίτευξη μιας όσο το δυνατό πληρέστερης εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας των διακινούμενων εργαζομένων. Ο σκοπός των άρθρων 39 ΕΚ, 40 ΕΚ, 41 ΕΚ και 42 ΕΚ δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί αν οι εργαζόμενοι, ύστερα από την άσκηση του δικαιώματός τους ελεύθερης κυκλοφορίας, επρόκειτο να απολέσουν ένα πλεονεκτήματα κοινωνικής ασφαλίσεως το οποίο τους διασφαλίζει η νομοθεσία κράτους μέλους, ιδίως όταν

αυτό το πλεονέκτημα αντιπροσωπεύει το αντίτιμο εισφορών που έχουν καταβάλει (βλ., π.χ., την απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1986, 284/84, Spruyt, Συλλογή 1986, σ. 685, σκέψεις 18 και 19).

25 Στο πλαίσιο αυτό, ο κοινοτικός νομοθέτης έχει την ευχέρεια να θεσπίζει διατάξεις παρεκκλίνουσες από την αρχή κατά την οποία οι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως είναι εξαγώγιμες (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 4ης Νοεμβρίου 1997, C-20/96, Snares, Συλλογή 1997, σ. I-6057, σκέψη 41). Τέτοιες παρεκκλίνουσες διατάξεις και, κατά μείζονα λόγο, το άρθρο 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού 1408/71, που αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού ορισμένες ειδικές παροχές, πρέπει να ερμηνεύονται στενώς. Τούτο συνεπάγεται ότι το εν λόγω άρθρο δεν μπορεί να αφορά παρά μόνον τις παροχές που πληρούν σωρευτικώς τις προϋποθέσεις που αυτό προβλέπει, δηλαδή τις παροχές που είναι, ταυτόχρονα, ειδικές και δεν βασίζονται στην καταβολή εισφορών, που μνημονεύονται στο παράρτημα II, τμήμα III, του εν λόγω κανονισμού και έχουν θεσπιστεί με νομοθεσία της οποίας η εφαρμογή περιορίζεται σε τμήμα της επικράτειας ενός κράτους μέλους.

26 Επομένως, πρέπει να ελεγχθεί επίσης εάν, εκτός από την προϋπόθεση της μνείας, στο παράρτημα II, τμήμα III, του κανονισμού 1408/71, της νομοθεσίας περί επιδόματος ειδικής φροντίδας βάσει του SPGG, συντρέχουν και οι λοιπές, προβλεπόμενες στο άρθρο 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού 1408/71 προϋποθέσεις.

Υποβληθείσες στο Δικαστήριο παρατηρήσεις

27 Το Land Salzburg, η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζουν ότι η επίμαχη παροχή αποτελεί «ειδική» παροχή, κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71.

28 Το Land Salzburg εμμένει, ιδίως, επί του γεγονότος ότι η παροχή δεν αποτελεί συμπλήρωμα βασικής παροχής κοινωνικής ασφαλίσεως και ότι δεν συνδέεται με περιόδους επαγγελματικής δραστηριότητας και καταβολής εισφορών ούτε με την ιδιότητα του μέλους κάποιας κατηγορίας ασφαλισμένων. Έτσι, η εν λόγω παροχή αποτελεί «ειδική παροχή» κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71. Συναφώς, το Land υπογραμμίζει ότι, από ιστορική άποψη, το ομοσπονδιακό κράτος είχε πάντοτε την αρμοδιότητα σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως και τα ομόσπονδα κράτη σε θέματα κοινωνικής αρωγής.

29 Η Αυστριακή Κυβέρνηση επικαλείται, όμοια, κατ' ουσίαν, επιχειρήματα, υπενθυμίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η έννοια της «ειδικής παροχής» που έχει εισαχθεί στον κανονισμό 1408/71 στοιχεί σε κατηγορία «μικτών» παροχών ως προς την οποία το Δικαστήριο έχει επισημάνει, στο πλαίσιο ορισμένων υποθέσεων, ότι αυτή εμπεριέχει τόσο στοιχεία παροχής κοινωνικής ασφαλίσεως όσο και στοιχεία κοινωνικής αρωγής.

30 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου διευκρινίζει ότι η ύπαρξη απλώς συνδέσμου μεταξύ μιας παροχής κι ενός συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως στοιχούντος στους κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως που απαριθμούνται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 δεν αποκλείει τον χαρακτηρισμό της παροχής αυτής ως «ειδικής παροχής». Εάν τέτοιος χαρακτηρισμός αποκλειόταν, το άρθρο 4, παράγραφος 2α, στοιχείο α΄, του κανονισμού αυτού, το οποίο αναφέρεται σε ειδικές παροχές σκοπούσες στην κάλυψη, κατά τρόπο συμπληρωματικό, εναλλακτικό ή επικουρικό, των κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους αυτούς, θα στερούνταν νοήματος όπως και το άρθρο 10α, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

31 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ισχυρίζεται επίσης, κατ' ουσίαν, ότι το επίμαχο στην προπαρατεθείσα απόφαση Jauch ομοσπονδιακό επίδομα ειδικής φροντίδας δεν ήταν «μικτό», διότι χορηγούνταν αποκλειστικώς σε σχέση με κοινωνική ασφαλιστική παροχή, συγκεκριμένα σύνταξη, και ουδέποτε ως κοινωνική

αρωγή. Αντιθέτως, ένα άλλο επίδομα, έστω και καλύπτον όμοια περίπτωση και χορηγούμενο απλώς ως κοινωνική αρωγή σε ορισμένους από τους δικαιούχους του, θα αποτελούσε «μικτή» παροχή. Η κατάσταση ανάγκης του δικαιούχου αποτελεί ουσιώδες χαρακτηριστικό της κοινωνικής αρωγής και αυτή η ανάγκη δεν πρέπει, οπωσδήποτε, να είναι χρηματικής φύσεως (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 20ής Ιουνίου 1991, C-356/89, Newton, Συλλογή 1991, σ. I-3017, καθώς και την προπαρατεθείσα απόφαση Snares).

32 Η Πορτογαλική και Φινλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν όμοιες κατ' ουσίαν θέσεις.

33 Η Ολλανδική Κυβέρνηση προτείνει να γίνει παραπομπή στην προπαρατεθείσα απόφαση Jauch.

34 Αντιθέτως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το επίδομα ειδικής φροντίδας βάσει του SPGG δεν έχει τον χαρακτήρα ειδικής παροχής, αλλά κοινωνικοασφαλιστική παροχή ασθενείας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1408/71.

35 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το άρθρο 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού 1408/71 πρέπει, ως παρεκκλίνουσα διάταξη, να ερμηνεύεται στενώς. Προσθέτει ότι το βάσει του SPGG επίδομα ειδικής φροντίδας έχει το ίδιο αντικείμενο, το ίδιο ποσό και τις ίδιες προϋποθέσεις χορηγήσεως με το ομοσπονδιακό επίδομα ειδικής φροντίδας, ότι επίσης χορηγείται κατά τρόπο αντικειμενικό βάσει νομοθετικώς καθοριζομένης καταστάσεως και ότι, επομένως, αποτελεί, αυτό καθεαυτό, κοινωνικοασφαλιστική παροχή ασθενείας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του 1408/71. Ως εκ τούτου, οι διαφορές με το ομοσπονδιακό επίδομα ειδικής φροντίδας όσον αφορά κατηγορίες δικαιούχων και τρόπου χρηματοδοτήσεως, στερούνται συνεπειών.

Απάντηση του Δικαστηρίου

36 Από την οικονομία του κανονισμού 1408/71 προκύπτει ότι η έννοια της «παροχής κοινωνικής ασφαλίσεως» σύμφωνα με το νόημα του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού και η έννοια της «ειδικής παροχής [μη βασιζόμενης σε καταβολή εισφορών]» σύμφωνα με το νόημα του άρθρου 4, παράγραφοι 2α και 2γ, του ίδιου κανονισμού αλληλοαποκλείονται. Έτσι, μία παροχή που πληροί τις προϋποθέσεις της «παροχής κοινωνικής ασφαλίσεως», σύμφωνα με το νόημα του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, δεν μπορεί να αναλυθεί ως «ειδική παροχή [μη βασιζόμενη σε καταβολή εισφορών]».

37 Μία παροχή μπορεί να θεωρηθεί ως κοινωνική ασφαλιστική παροχή μόνον εφόσον χορηγείται στους δικαιούχους ασχέτως οποιασδήποτε ατομικής και λαμβάνουσας υπόψη τις προσωπικές ανάγκες εκτιμήσεως, βάσει νομοθετικώς καθοριζομένης καταστάσεως ή και εφόσον αυτή έχει σχέση με κάποιον από τους ρητώς απαριθμουμένους στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 κινδύνους (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 27ης Μαρτίου 1985, 249/83, Hoeckx, Συλλογή 1985, σ. 973, σκέψεις 12 έως 14· της 16ης Ιουλίου 1992, C-78/91, Hughes, Συλλογή 1992, σ. I-4839, σκέψη 15· της 5ης Μαρτίου 1998, C-160/96, Molenaar, Συλλογή 1998, σ. I-843, σκέψη 20 και την προπαρατεθείσα απόφαση Jauch, σκέψη 25).

38 Επομένως, παροχές που χορηγούνται κατά τρόπο αντικειμενικό, βάσει μιας νομοθετικώς καθοριζομένης καταστάσεως, και σκοπούν στη βελτίωση της καταστάσεως της υγείας και της ζωής των εξαρτωμένων από τις φροντίδες άλλου προσώπων έχουν κατ' ουσίαν ως αντικείμενο τη συμπλήρωση των παροχών ασφαλίσεως ασθενείας και πρέπει να θεωρούνται ως «παροχές ασθενείας» κατά την έννοια 4, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1408/71 (προπαρατεθείσες αποφάσεις Molenaar, σκέψη 24 και 25, και Jauch, σκέψη 28).

39 Ένα επίδομα ειδικής φροντίδας, όπως το χορηγούμενο βάσει του SPGG, σκοπεί στην αντιστάθμιση, υπό τη μορφή μιας κατ' αποκοπήν συμμετοχής, στα έξοδα τα σχετικά με τις πρόσθετες δαπάνες που προκαλούνται από την κατάσταση των εξαρτωμένων από τις φροντίδες άλλου ατόμων, που χαρακτηρίζει τους δικαιούχους, και, ειδικότερα, τα έξοδα σχετικά με την αρωγή που είναι αναγκαία να τους παρέχεται.

40 Το ποσό ενός τέτοιου επιδόματος ειδικής φροντίδας είναι ανάλογο προς τον βαθμό της οικείας εξαρτήσεως. Αποτελεί συνάρτηση του χρόνου που αφιερώνεται στις φροντίδες, πράγμα που εκφράζεται σε αριθμό ωρών μηνιαίως. Η εκτίμηση της εξαρτήσεως προσδιορίζεται λεπτομερώς σε σχετικό κείμενο όπου προβλέπεται σχετική κατάταξη ανάλογα με τον βαθμό εξαρτήσεως. Τα λοιπά εισοδήματα του εξαρτωμένου προσώπου ουδεμία έχουν επίπτωση στο ποσό του επιδόματος ειδικής φροντίδας.

41 Το εν λόγω επίδομα χορηγείται σε όσους δεν λαμβάνουν καμιά σύνταξη δυνάμει διατάξεων της ομοσπονδιακής νομοθεσίας. Τα πρόσωπα αυτά είναι, κατ' ουσίαν, τα μέλη της οικογενείας ασφαλισμένου, δικαιούχοι κοινωνικής αρωγής, τα άτομα με ειδικές ανάγκες που ασκούν επάγγελμα, καθώς και οι συνταξιούχοι των ομοσπόνδων κρατών και των δήμων και κοινοτήτων.

42 Κατά συνέπεια, μολονότι είναι αληθές ότι ένα επίδομα ειδικής φροντίδας, όπως το επίμαχο της κύριας δίκης, μπορεί να εμπίπτει σε καθεστώς διαφορετικό αυτού που ίσχυε όσον αφορά τις γερμανικές ασφαλιστικές παροχές για εξαρτώμενα από φροντίδες άλλου άτομα, περί του οποίου επρόκειτο στην προπαρατεθείσα απόφαση Molenaar, και του ομοσπονδιακού αυστριακού επιδόματος ειδικής φροντίδας, περί του οποίου επρόκειτο στην προπαρατεθείσα απόφαση Jauch, εξίσου ακριβές είναι ότι το επίδικο εν προκειμένω επίδομα είναι της ιδίας φύσεως με τα προπαρατεθέντα.

43 Εξάλλου, όπως έχει διευκρινιστεί στην προπαρατεθείσα απόφαση Jauch, ούτε οι προϋποθέσεις χορηγήσεως του επιδόματος ειδικής φροντίδας ούτε ο τρόπος χρηματοδοτήσεώς του μπορούν να έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την

αλλοίωση της φύσεως του επιδόματος ειδικής φροντίδας, όπως αναλύθηκε στις προπαρατεθείσες αποφάσεις Molenaar και Jauch. Επομένως, την ανάλυση αυτή δεν μπορεί να μεταβάλει το γεγονός ότι η χορήγηση της παροχής δεν συνδέεται κατ' ανάγκην με την καταβολή ασφαλιστικής παροχής ασθενείας ή συντάξεως χορηγουμένης για άλλο σκοπό εκτός της ασφαλίσεως ασθενείας.

44 Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, έστω και αν αυτές εμφανίζουν όλως ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τέτοιες παροχές πρέπει να θεωρούνται ως «παροχές ασθενείας», κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1408/71».

45 Ενόψει των ανωτέρω στοιχείων, προκύπτει ότι δεν πληρούται μία από τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του άρθρο 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού 1408/71, δηλαδή ο χαρακτηρισμός της οικείας παροχής ως «ειδικής παροχής». Επομένως, ουδείς πλέον λόγος συντρέχει να τεθεί το ερώτημα της συνδρομής των λοιπών προβλεπομένων από το εν λόγω άρθρο προϋποθέσεων.

46 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ένα επίδομα ειδικής φροντίδας, όπως το προβλεπόμενο από τον SPGG, δεν αποτελεί ειδική παροχή μη βασιζόμενη σε καταβολή εισφορών, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού 1408/71, αλλά παροχή ασθενείας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού αυτού.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

47 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει αν το μέλος της οικογενείας μισθωτού εργαζομένου στο Land Salzburg το οποίο συμβιώνει με την

οικογένειά του στη Γερμανία μπορεί να αξιώσει, εφόσον πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις χορηγήσεως, την καταβολή επιδόματος ειδικής φροντίδας, όπως αυτό που καταβάλλεται βάσει του SPGG, ως παροχή ασθενείας σε χρήμα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 και στις αντίστοιχες διατάξεις των λοιπών τμημάτων του πρώτου κεφαλαίου του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού 1408/71.

48 Μια παροχή ασθενείας, όπως το προβλεπόμενο από τον SPGG επίδομα ειδικής φροντίδας, που χορηγείται ως χρηματική βοήθεια επιτρέπουσα τη συνολική βελτίωση του επιπέδου ζωής των προσώπων που εξαρτώνται από τις φροντίδες άλλου, ώστε να αντισταθμίζεται το επί πλέον κόστος που συνεπάγεται η κατάσταση στην οποίαν βρίσκονται, εμπίπτει στις «παροχές σε χρήμα» της ασφαλίσεως ασθενείας που προβλέπονται, ιδίως, στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο β΄, του κανονισμού 1408/71 (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Molenaar, σκέψη 35 και 36).

49 Άλλωστε, δεν αμφισβητείται ότι ο Hosse είναι εργαζόμενος εμπίπτων στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71.

50 Εξάλλου, από την υποβληθείσα στο Δικαστήριο δικογραφία προκύπτει ότι το δικαίωμα για το προβλεπόμενο από τον SPGG επίδομα ειδικής φροντίδας αποτελεί ίδιο δικαίωμα της θυγατέρας Hosse και όχι δικαίωμα ελκόμενο από τον πατέρα της.

51 Παρ' όλ' αυτά, δεν αντίκειται προς την κατάσταση αυτή το να μπορεί η θυγατέρα Hosse να απολαύει του δικαιώματος για παροχή του επιδόματος ειδικής φροντίδας του Land Salzburg, έστω και αν αυτή κατοικεί στη Γερμανία, εφόσον πληροί τις

λοιπές προϋποθέσεις χορηγήσεως του άρθρου 19 και των αντίστοιχων διατάξεων των λοιπών τμημάτων του πρώτου κεφαλαίου του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού 1408/71.

52 Βεβαίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού 1408/71, τα μέλη της οικογενείας εργαζομένου έχουν μόνον εκ πλαγίου δικαιώματα, δηλαδή δικαιώματα που έχουν αποκτήσει υπό την ιδιότητα αυτή, και όχι ίδια δικαιώματα των οποίων μπορούν να απολαύουν ανεξαρτήτως οποιασδήποτε σχέσεως συγγενείας με τον εργαζόμενο (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1976, 40/76, Kermaschek, Συλλογή τόμος 1976, σ. 599, σκέψη 7).

53 Παρ' όλ' αυτά, το Δικαστήριο περιόρισε, στη συνέχεια, τη νομολογία αυτή μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το μέλος της οικογενείας εργαζομένου επικαλείται διατάξεις του κανονισμού 1408/71 εφαρμοζόμενες αποκλειστικώς στους εργαζομένους, αποκλειομένων των μελών της οικογενείας τους, όπως οι διατάξεις των άρθρων 67 έως 71 του κανονισμού αυτού σχετικά με τις παροχές ανεργίας (βλ., την απόφαση της 30ής Απριλίου 1996, C-308/93, Cabanis-Issarte (Συλλογή 1996, σ. I-2097). Κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει με το άρθρο 19 του εν λόγω κανονισμού, του οποίου αντικείμενο έγκειται ακριβώς στη διασφάλιση για τον εργαζόμενο και τα μέλη της οικογενείας του, που κατοικούν σε κράτος μέλος εκτός του αρμοδίου, της χορηγήσεως των προβλεπομένων από την ισχύουσα νομοθεσία παροχών ασθενείας, στο μέτρο που τα μέλη της οικογενείας δεν δικαιούνται των παροχών αυτών δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικούν.

54 Επί πλέον, το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 ορίζει ότι η χορήγηση παροχών ασθενείας δεν εξαρτάται από την κατοικία των μελών της οικογενείας του εργαζομένου στο αρμόδιο κράτος μέλος, και τούτο προκειμένου να μην αποθαρρύνονται οι κοινοτικοί εργαζόμενοι από την άσκηση του δικαιώματός τους ελεύθερης κυκλοφορίας.

55 Κατά συνέπεια, θα αντέκειτο προς το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 να στερηθεί η θυγατέρα εργαζομένου του ευεργετήματος παροχής την οποία αυτή θα δικαιούνταν εάν κατοικούσε στο αρμόδιο κράτος.

56 Ως εκ τούτου στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το μέλος της οικογενείας μισθωτού εργαζομένου στο Land Salzburg, που κατοικεί με την οικογένειά του στη Γερμανία, μπορεί, εφόσον πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις χορηγήσεως, να αξιώσει από τον αρμόδιο φορέα του τόπου εργασίας του μισθωτού την καταβολή επιδόματος ειδικής φροντίδας, όπως το καταβαλλόμενο από τον SPGG, ως παροχή ασθενείας σε χρήμα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 του κανονισμού 1408/71, στο μέτρο που το μέλος της οικογενείας δεν δικαιούται ανάλογης παροχής δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί.

57 Κατόπιν της δοθείσας στα δύο πρώτα ερωτήματα απαντήσεως, δεν συντρέχει λόγος να δοθεί απάντηση στα λοιπά υποβληθέντα ερωτήματα.

Επί των δικαστικών εξόδων

58 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν προκειμένου να υποβάλουν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, έτεροι πλην των εν λόγω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) **Ένα επίδομα ειδικής φροντίδας, όπως το προβλεπόμενο από τον Salzburger Pflegegeldgesetz, δεν αποτελεί ειδική παροχή μη βασιζόμενη σε καταβολή εισφορών, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2β, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, αλλά παροχή ασθενείας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του κανονισμού.**

2) **Το μέλος της οικογενείας μισθωτού εργαζομένου στο Land Salzburg, που κατοικεί μαζί με την οικογένειά του στη Γερμανία, μπορεί, εφόσον πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις χορηγήσεως, να αξιώσει από τον αρμόδιο φορέα του τόπου εργασίας του μισθωτού την καταβολή επιδόματος ειδικής φροντίδας, όπως το καταβαλλόμενο από τον Salzburger Pflegegeldgesetz, ως παροχή ασθενείας σε χρήμα, όπως προβλέπεται από το άρθρο 19 του κανονισμού 1408/71, στο μέτρο που το μέλος της οικογενείας δεν δικαιούται ανάλογης παροχής δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί.**

(υπογραφές)